

Parlamentul Romaniei

Camera Deputatilor

EXPUNERE DE MOTIVE

Problema istoriei și a memoriei constituie una dintre principalele preocupări ale unei societăți democratice, în vederea definerii identității naționale. În secolul al XX-lea, România a trecut prin două regimuri situate atât la extrema dreaptă, cât și la extrema stânga a spectrului politic, instituțiile democratice alături de respectarea drepturilor civile și politice suferind o profundă degradare. Regimul totalitar încheiat prin revoluția din 1989 a fost o construcție bazată pe represiune și manipulare, iar singura modalitate de a privi către acesta este prin asumarea și conștientizarea aspectelor sale negative.

Identificând nevoia desecretizării a tot ceea ce a fost împotriva drepturilor omului în perioada României totalitare, această propunere legislativă are ca obiect de reglementare înființarea Muzeului Istoriei Totalitarismului, instituție publică de cultură, subordonată Ministerului Culturii. Acesta va avea ca obiective principale susținerea conștientizării publice a istoriei totalitarismului în România, cercetarea, colecționarea, conservarea, expunerea și comunicarea mărturiilor materiale și spirituale relevante din perioada totalitară a României. Muzeul va avea în administrare Fortul 13 Jilava și spațiul exterior aferent, ceea ce va implica o reactivare a memoriei colective, dar și prevenirea reîntoarcerii unor tendințe sociale precum intoleranța, dogmatismul și autocenzura, caracteristice regimului trecut.

Inițiativa legislativă se motivează prin nevoia de educare a tinerei generații despre importanța perpetuării unui cod al drepturilor omului și al valorilor democratice, iar acest obiectiv se poate realiza mult mai ușor prin cunoașterea aspectelor negative ale unui trecut opus acestor valori. Prin intermediul acestui muzeu, se poate crea o cultură a vizualului, ce ne poate face martori ai unei istorii deja încheiate, prin colecționarea și expunerea unor elemente

Parlamentul Romaniei

Camera Deputatilor

relevante. Motivul pentru care vizăm istoria totalitarismului, și nu doar a comunismului, rezidă în faptul că România nu a cunoscut doar această formă singulară de totalitarism, perioada antonesciană fiind și ea o pauză a democrației. Consecințele negative și tehnicile pervertite de guvernare au existat în ambele regimuri, în ciuda diferenței de durabilitate.

De asemenea, analizând peisajul instituțional actual, această propunere nu va crea un paralelism nejustificat, ținând cont de faptul că Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc își propune recuperarea memoriei comunismului, dar nu vizează și perioada precedentă, situată la extrema cealaltă a spectrului politic, de exemplu informațiile privind pogromul în România fiind mult mai puțin diseminate în prezent. În ceea ce privește Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, acesta are ca obiectiv cercetarea formelor totalitare în România, dar discursul istoric nu se reduce doar la aspectul său cognitiv, de aflare a adevărului și de publicare a acestuia. Discursul istoric are o a doua latură, care este dimensiunea sa activă, formativă, ce determină participarea, dialogarea viziunilor multiple asupra trecutului, iar muzeul are această funcție pedagogică, oferind în același timp și o identificare vizuală. Acest aspect este motivul principal pentru care muzeul va avea în administrare Fortul 13 Jilava, care este un loc memorial prin jerfa și obiectivul său, oferind o experiență lucidă și sobră generațiilor următoare. Alegerea acestui loc este justificată și prin necesitatea de a investi în prezervarea acestui tezaur al poporului român, care în prezent ar putea oferi încadrare și autenticitate exponatelor, dar care, din nefericire, nu beneficiază de o atenție suficientă și se află în continuă degradare.

Un demers de acest fel a fost întreprins și în alte țări europene ce au cunoscut regimuri represive, și putem menționa muzeul „House of terror” în Budapesta, „Museum of communism” în Praga, sau „Museum of the History of Polish Jews” în Varșovia, acestea fiind doar câteva exemple pentru metodele de transmitere a memoriei la nivel european.

Efectele pozitive ale existenței acestui muzeu vizează o relație de continuitate între memorie și acțiune. Recunoașterea și condamnarea acestei perioade tragice din România este un

Parlamentul Romaniei

Camera Deputatilor

pas esențial în prevenirea repetării istoriei, dar și în dezvoltarea unei culturi a libertății și a democrației, în care mecanismul fricii nu poate exista ca variantă de inginerie statală.

În consecință, Muzeul Istoriei Totalitarismului va reprezenta un loc de memorie, esențial pentru prezervarea unei perspective pozitive față de democrație, chiar și în momentele de criză ale acesteia. Radiografia documentară și vizuală a regimului totalitar își propune să fie rezultatul unei cooperări între istorici, specialiști în științe sociale și drept, figuri publice ale regimului actual, dar și persoane ce au fost afectate în mod direct de comunism. Este important a menționa că această propunere legislativă vine ca un raspuns firesc al necesității societății românești, dar și ca o aliniere așteptată față de celelalte țări europene cu un trecut totalitar, care și-au definit ca priorități clare reconcilierea și asumarea trecutului.

Față de cele prezentate, vă supunem spre dezbatere și aprobare prezenta propunere legislativă.

Deputat Dan Cristian Popescu,

